

Afgørelser – Reg. nr.: 05043.00

Fredningen vedrører: Skovgårde

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 17-08-1970

Fredningsnævnet 24-04-1969

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

17/8-1970

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

=====

År 1970, den 17. august, afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 2024/69 om fredning af arealer i Skovgårde og Tustrup, Nørager sogn.

I den af fredningsnævnet for Randers fredningskreds den 24. april 1969 afsagte kendelse hedder det

Ved skrivelse af 29.marts 1966 anmodede Danmarks Naturfredningsforening nævnet om at rejse fredningssag for en række arealer af Skovgårde og Tustrup byer, beliggende ud mod Rygaard strand lands Kattegatkysten på Djurslands nordside.

Henstillingen omfattede dels:

1. et areal beliggende øst for vejen Tustrup-Skovgårde, dels
2. et område beliggende vest for samme vej.

Det samlede areal for de af fredningspåstanden omfattede ejendomme udgjorde 108,3370 ha, hvoraf 76,8625 ha efter det beregningsgrundlag, som var lagt til grund ved sagens forelæggelse for nævnet, er beliggende indenfor de i naturfredningslovens § 2 og 25 omhandlede byggelinier, medens restarealet ikke er omfattet heraf.

Område 1, med et samlet areal på 90.6350 ha, heraf 66.6625 ha beliggende indenfor de nævnte byggelinier, afgrænsedes mod syd af vejen fra Vivild til Fjellerup, mod øst af grænsen mellem Skovgårde by og Nørager sogn og Hegedal by, Fjellerup sogn, mod nord af et lang Kattegatkysten udlagt sommerhusområde og mod vest af den nævnte vej fra Tustrup til Skovgårde, dog således at nogle arealer, der allerede var udlagt som sommerhusområde i Gjesing-Nørager kommunes bygningsvedtægt, samt det på det til nærværende kendelse vedhæftede rids som B betegnede areal omkring oldtidshøjene Mb. 1917.7, 8 og 9 ikke var medtaget i naturfredningsforeningens anmodning. Området består af et højdedrag, hvorpå ligger en række oldtidshøje. Arealet skråner mod nord og mod syd, og der er fra højdedraget en vid udsigt over Kattegat mod nord og over Djursland mod syd nedover de skrånende arealer.

Område 2 med et samlet areal på 17.7020 ha, heraf 10.2000 ha indenfor skovbyggelinien efter naturfredningslovens § 25, stk. 2, afgrænses mod syd af et allerede fra matr.nr. 4a Skovgårde udstykket sommerhusområde, mod øst af den nævnte vej Tustrup-Skovgårde, mod

nord af en linie omtrent i forlængelse af nordgrænsen for område 1 og mod vest af grænsen mellem nævnte matr.nr. 4a Skovgårde og matr.nr. e 4d og 5a smst., hvorved bemærkes, at matr.nr. 5a efter udarbejdelse af kortene nu er inddraget under 4a (landbrugsministeriets skrivelse af 12.november 1965). Det nævnte område er et utilplantet areal med vid udsigt over Kattegat, idet der i arealets nordøstlige ende er beliggende en gammel borgruin (voldstedet Skovgaard).

Baggrunden for, at sagen blev rejst af Naturfredningsforeningen var, at det var oplyst for foreningen, at Gjesing-Nørager kommune i forbindelse med udarbejdelse af en dispositionsplan agtede at udlægge en del af de pågældende arealer til sommerhusbebyggelse.

Som begrundelse for sagens rejsning anførte foreningen, for så vidt angår område 1, at der er tale om et højtliggende, bakket landskab af stor skønhed. En mindre del af arealet er dyrket landbrugsjord, medens resten henligger som skov eller udyrket, bevokset med græs eller gyvel. Den centrale del af arealet krones af en række gravhøje, mellem hvilke der er fundet yderligere stengrave, således at der også arkæologisk er tale om et meget rigt område.

For så vidt angår område 2, blev sagen rejst for at sikre en enestående udsigt fra vejen Tustrup-Skovgårde, samt for at bevare det efter foreningens opfattelse meget vigtige voldsted med Skovgård borgruin, som efter de planer, som var kommet til foreningens kundskab, kunne forventes at blive omgivet af sommerhuse på alle sider.

Den af foreningen nedlagte fredningspåstand havde følgende indhold:

Bebyggelse skal ikke være tilladt bortset fra tilbygning til allerede eksisterende landbrugsejendomme.

Opstilling af boder, skure, master el. andre skæmmende indretninger må ikke finde sted.

Terrænformerne må ikke ændres ved opfyldning eller afgravning.

Udenfor de nu til haver udlagte arealer samt arealer, der henligger som skov, skal tilplantning med træer og buske ikke være tilladt.

Etablering af bilophugningspladser eller lossepladser må ikke finde sted.

Arealerne må ikke benyttes til camping.

Påtaleret tillægges naturfredningsnævnet for Randers amtsråds-kreds og Danmarks Naturfredningsforening.

Foreningen forbeholdt sig under sagens behandling at ændre fredningspåstanden.

Efter at sagen har været bekendtgjort i Statstidende for den 19. juli 1966 og ved meddelelse til samtlige lodsejere og panthavere, har den været behandlet i flere møder i nævnet, hvori foruden lodsejerne har deltaget repræsentanter for:

Danmarks Naturfredningsforening,

Fredningsplanudvalget for Randers amt,

Randers amtsråd,

Sognerådet for Gjesing-Nørager kommune,

Nationalmuseet,

Den tilsynsførende vedrørende de private skove i Randers amt,

Boligministeriets kommitterede i byplansager,

El-selskabet "Elro".

Under sagens behandling er der med tiltræden af samtlige mødte opnået følgende frivillige ordninger i og omkring de af fredningspåstanden omfattede arealer:

A. På den del af matr.nr. 4h Skovgårde by, Nørager sogn, af areal 36,870 ha, som er beliggende indenfor område 1 og på ridset betegnet med stort A, er der, med samtlige i fredningssagen mødte's tilslutning, meddelt Metodistkirkens Spejderkorps tilladelse til

opførelse af en lejrbygning samt etablering af boldbane, idet der som vilkår for tilladelsen den 12. juli 1967 er lyst deklARATION om, at arealet ikke yderligere må udstykkes eller bebygges udover det af nævnet godkendte hus,

at der ikke på arealet må opføres skure, kiosker, boder, master, bortset fra sådanne, der er nødvendige for lejrbygningens forsyning med elektricitet, transformatorstationer, samt andre efter nævnets opfattelse skæmmende indretninger,

at arealet iøvrigt skal henligge i dets nuværende tilstand, hvorved navnlig bemærkes, at der omkring lejrbygningen skal vedligeholdes en beplantning, der helt skjuler denne mod indsigt udefra, og at den eksisterende beplantning iøvrigt skal bibeholdes, dog således at de til enhver tid værende ejere, med respekt af bestemmelsen om beplantning omkring lejrbygningen, efter nævnets nærmere godkendelse kan ryddeliggøre et areal til anlæg af boldbane,

at grusgravning og andre foranstaltninger, der ændrer terrænets nuværende karakter ikke er tilladt, bortset fra en eventuel fornøden mindre planering i forbindelse med anlæg af boldbane, der skal være græsbevokset, og uindhegnet. Planeringen skal ske, således at der ikke bliver stejl afgrænsning, men skråninger med let fald fra højere liggende terræn, og der må ikke på boldbanen anbringes andre opretstående indretninger end fornødne målafmærkninger.

at arealet ikke må anvendes til henkastning af affald, til parkeringsplads, bilkirkegård eller på anden efter nævnets opfattelse skæmmende måde, og

at der vederlagsfrit skal udlægges areal til en gangsti langs nordskellet af parcellen fra den offentlige vej, således at gående kan gå op til gravhøjene i terrænet.

Påtaleretten er tillagt fredningsnævnet for Randers amt.

Til deklarationen er vedhæftet et rids, der dels viser, hvor byggeri skal ske, og hvor boldbane kan anlægges, samt hvilken beplantning der er på arealet, og dels viser stiens forløb. Stien er iøvrigt vist på det til nærværende kendelse hæftede rids med punkteret linie langs nordskellet af matr.nr. 4_h.

B. På den del af matr.nr. 4_a Skovgårde, som er beliggende øst for Tustrup-Skovgårde-vejen, og på vedhæftede rids er betegnet med B, har ejeren, gårdejer Jens Peter Jacobsen, i forbindelse med en tidligere udstykning ladet lyse deklaration, hvorefter højbyggelinien efter naturfredningslovens § 2 i forhold til oldtidshøjen Mb. 1917.7 ændres, således at den, som vist på ridset, indskrænkes langs arealets vest- og nordside, men til gengæld udvides i arealets nord-øst- og sydvest-hjørne. Arealet er beliggende udenfor såvel område 1 som område 2.

Under fredningssagen har ejeren, gårdejer Jens Peter Jacobsen, ladet tinglyse et tillæg, hvis indhold i hovedsagen er følgende:

1. Den eksisterende beplantning på de 3 oldtidshøje på arealet, betegnet Mb. 1917.7, 8 og 9 skal straks ryddes, idet rydningen skal foregå ved afhugning, ikke ved opgravning.

2. Ved første afdrivning og genplantningen omkring højene skal et 10 m bredt bælte omkring foden af højene friholdes for beplantning.

3. Der tillægges offentligheden adgang til færdsel til fods ad den på det til nærværende kendelse hæftede rids viste vej tværs igennem arealet, og ad vejen fra arealets vestgrænse til Skovgårde-Tustrup-vejen.

4. Der tillægges endvidere offentligheden adgang til de 3 høje, idet der i deklarationstillægget er givet nærmere regler for offentlighedens adgang til højene.

5. Det erklæres udtrykkeligt, at de i den tidligere deklARATION indeholdte bestemmelser om forbud mod opførelse af bygninger, skure m.v., (citat af naturfredningslovens § 2, stk. 1, 2. pkt) blandt andet er til hinder for, at arealet anvendes til henkastning af affald, bilkirkegård, campingplads, herunder henstilling af campingvogne.

Påtaleretten er tillagt fredningsnævnet for Randers amt og Nationalmuseet hver for sig.

Til deklARATIONEN er hæftet et rids, der viser, hvorledes adgangen til de nævnte høje nærmere skal ske.

Det pågældende areal B var oprindeligt ikke medtaget under fredningspåstanden.

C. Endvidere har gårdejer Jens Peter Jacobsen på den med skravering og C mærkede del af matr.nr. 4_a Skovgårde, beliggende vest for Tustrup-Skovgårde-vejen, af areal ialt ca. 2,0 ha, ladet tinglyse fredningsdeklARATION af følgende indhold:

1. Et eksisterende hegn langs vejen i østgrænsen af det skraverede areal skal fjernes (hegnet er fjernet). På denne strækning må kun opsættes trådhegn eller andet til normalt kreaturhegn svarende gennemsigtigt hegn med en maksimalhøjde af 1 m, hvorimod der ikke må plantes hæk eller opsættes plankeværk eller lignende.

2. Som afskærmning for de vest for det fredede areal beliggende sommerhusparceller tilplantes et 10 m bredt læbælte umiddelbart vest for det som C betegnede areal. Tilplantningen skal ske med nåle- og løvtræer efter nærmere forslag fra Hodeselskabet, idet forslaget yderligere skal godkendes af fredningsnævnet.

3. Selve arealet, som er mærket C, undergives følgende bestemmelser:

På dette areal må ikke foretages nogen form for bebyggelse eller beplantning, ligesom der ikke må anbringes skure, master, elledninger

eller andre efter nævnets skøn skæmmende indretninger, og der må ej foretages terrainændringer, herunder hverken afgravning eller opfyldning uden fredningsnævnets godkendelse.

På arealet må ikke henkastes affald, og arealet må ikke anvendes til bilkirkegård, campingplads, parkering, herunder henstilling af campingvogne eller på anden efter fredningsnævnets skøn skæmmende måde.

Bestemmelserne skal dog ikke være til hinder for anbringelse af en højspændingsledning, der påtænkes anbragt i arealets syd- og vestgrænse.

Påtaleretten er tillagt Fredningsnævnet for Randers amt.

Til deklARATIONEN er hæftet et rids, der viser dels det fredede areal, dels de strækninger, for hvilke der gælder særlige bestemmelser om fjernelse af hegn og etablering af løbælte samt forløbet af den projekterede højspændingsledning.

Efter at disse deklARATIONER er tinglyst, er der mellem samtlige mødte opnået enighed om, at yderligere fredning af de indenfor fredningspåstandens område 2 beliggende arealer frafaldes, og der er fra alle mødte givet tilslutning til, at det tillades ejeren af matr.nr. 4a at udstykke yderligere ialt 48 parceller til sommerhusbebyggelse, beliggende vest for det fredede areal af matr.nr. 4a, hvorved bemærkes, at det for nævnet er oplyst, at der i hvert fald ikke indtil videre kan forventes udlagt yderligere områder til sommerhusbebyggelse indenfor område 2.

Der er iøvrigt enighed om, at yderligere fredningsbestemmelser vedrørende det som A betegnede areal af matr.nr. 4h er uforholdsmæssige.

Det bemærkes, at fredningsnævnet har godkendt tegninger til den projekterede lejrbygning.

Under forhandlingerne vedrørende spørgsmålet om fredning af

område 1. har Danmarks Naturfredningsforening iøvrigt i det hele fastholdt sin påstand om, at dette område, bortset fra det fornævnte areal betegnet A, fredes i overensstemmelse med den nedlagte påstand.

Fredningsplanudvalget for Randers amt har tiltrådt påstanden.

De arealer, som herefter er påstået undergivet fredning, omfatter følgende ejendomme eller dele deraf, idet de manglende løbenumre vedrører de ejendomme, for hvis vedkommende sagen efter gennemførelsen af de foran under A til C nævnte ordninger er frafaldet:

1. Del af matr.nr. 7a Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende gårdejer Anker Marinus Petersen.
2. Matr.nr. 8b Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende Kaj H.Petersen,
3. Matr.nr. 8c Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende fhv. gårdejer Anker Quist.
4. Del af matr.nr. 4a Tustrup by, Nørager sogn, tilhørende gårdejer Elmar Petersen.
5. Del af matr.nr. 3c Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende gårdejer Chr. Rasmussen. (Not. som landbrug).
8. Matr.nr. 2b Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende gårdejer Karl Ejvind Krause Therkelsen (Not. som landbrug i forening med matr.nr. 23c Tustrup by, Nørager sogn, og matr.nr. 1a Hegedal by, Fjellerup sogn.
9. Del af matr.nr. 8a Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende overløge Einar Hovesen.
10. Del af matr.nr. 2a, Skovgårde by, Nørager sogn, tilh. gdr. Hans Daugaard
11. Matr.nr. 3h Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende landsretssagfører Søren G. Nielsen.

Parcellen, hvis samlede areal er 112.830 m² er underkastet fredskovspligt og i det hele tilplantet, bortset fra den på det til nærværende kendelse hæftede rids viste smalle strimmel (fægang) mod sydskellet til matr.nr. 3c smst.

12. Matr.nr. 3f Skovgårde by, Nørager sogn, og del af matr.nr. 4c smst., tilhørende gårdejer Erik Konstrup Sørensen (Nov. som Landbrug i forbindelse med matr.nr. 42 Fjellorup).
14. Del af matr.nr. 1a Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende Johannes og Frede Sørensen.

De pågældende lodsejere har alle været repræsenteret under frednings sagen, og har alle protesteret mod, at frednings sagen gennemføres dog bortset fra:

2. Kaj H. Peterson, som ejer af matr.nr. 8b Skovgårde by, Nørager sogn,
og
9. overlæge Hovesen, som ejer af matr.nr. 8a Skovgårde by, Nørager sogn.

De protesterende lodsejere har henvist til, at de pågældende områder vil være tilstrækkeligt sikret mod bebyggelse eller andre skønhedsforringende indretninger ved højbyggelinien efter naturfredningslovens § 2, som i det væsentlige omfatter de på arealets højeste del liggende områder. De har iøvrigt henvist til, at der på Djursland findes mange andre landskaber, som ikke er mindre fredningsværdige end det her omhandlede område. Iøvrigt har de protesterende bestridt, at arealet, som lagt til grund ved sagens forelæggelse for nævnet, kan anses for omfattet af skovbyggelinien, idet de for den nordlige dels vedkommende har gjort gældende, at der ikke på stedet findes sådan i det væsentlige sammenhængende skov på et samlet areal af over 20 ha, at den kan give grundlag for dannelsen af en skovbyggelinie.

Lodsejer nr. 11, landsretssagfører Søren G. Nielson, har herved specielt, for så vidt angår matr.nr. 3h Skovgårde by, Nørager sogn, henvist til, at der så længe parcellen er undergivet fredskovsplant, ikke er grund til at pålægge den yderligere bånd fra den offentlige side, hvorved han dog har oplyst, at han overvejer at søge fredskovs-

pligten ophævet imod at stille passende vederlagsareal efter landbrugsministeriets skøn.

Gjesing-Nørager kommunes repræsentanter har oprindeligt protesteret mod fredningens gennemførelse, idet de har fastholdt, at den centrale, højest beliggende del af arealet burde udlægges til sommerhusområde i tilslutning til det allerede eksisterende sommerhusområde, dog således, at der ikke skal ske bebyggelse indenfor de af højbyggelinien efter naturfredningslovens § 2 omfattede arealer. Kommunen henviste herved til, at det var ønskeligt at koncentrere et større sommerhusområde i kommunen det pågældende sted, for derved mere økonomisk at kunne gennemføre vandforsyning, kloakeringsarbejde m.v., idet man iøvrigt i kommunens bygningsvedtægt udenfor disse områder ville friholde landbrugsområder. Efter at der under senere forhandlinger med deltagelse af Randers amtsråd og boligministeriets komitterede i byplansager er opnået enighed om, at tillade den fornævnte udstykning af yderligere 48 parceller af matr.nr. 4_a Skovgårde, Nørager sogn, og efter at det fra såvel amtsrådet som den komitteredes repræsentant var tilkendegivet, at der i hvert fald ikke foreløbig kunne forventes godkendelse af en plan, hvorefter der udlægges sommerhusområder indenfor det af fredningspåstanden omfattede område, samt efter at nævnet har tilkendegivet, at fredningen ville blive begrænset som nedenfor anført, har kommunen for sit vedkommende ikke fremsat yderligere protester mod fredningssagens gennemførelse.

Nævnet har indledningsvis vedtaget, at de ovenfor nævnte arealer er omfattet af skovbyggelinien i det omfang, som det ved sagens forelæggelse for nævnet er anført af fredningsplanudvalget for Randers amt, dog således, at der under sagens behandling er fremkommet nye oplysninger med hensyn til beregning af såvel skov- som højbyggelinie, hvorved der er sket en mindre udvidelse af de af de to byggelinier

omfattede arealer jfr. nærmere nedenfor og anført ud for hver enkelt ejendom.

Fredningsnævnet har iøvrigt vedtaget at gennemføre fredningen, dog således at de områder, der underkastes fredning, begrænses til at omfatte de arealer, der på det til nærværende kendelse hæftede rids er omgivet af punkteret sort linie.

De områder, der fredes, er herefter den højst beliggende del af det foran som område I betegnede område.

Fredningsnævnet har ved fastsættelse af grænsen for fredningsområdet lagt vægt på, at efter nævnets opfattelse må være det vigtigste hensyn i sagen, at der sikres offentligheden adgang til de højest beliggende og smukkeste områder indenfor de af fredningspåstanden omfattede arealer, og at det sikres, at der ikke på disse arealer foretages beplantning, som kan hindre udsigten, såvel over Kattegat, som over landet syd for højderyggen, samt at der ikke på arealet foretages bebyggelse eller andre i naturfredningsmæssig henseende skæmmende foranstaltninger. Nævnet har herved yderligere lagt vægt på, at der efter det oplyste ikke foreløbig er udsigt til, at der kan forventes udlagt sommerhusområde i det pågældende areal, at matr.nr. 3h, som i øjeblikket er tilplantet, må anses for tilstrækkeligt sikret gennem den på ejendommen tinglyste fredskovsforpligtelse, samt at en bebyggelse på de af fredningspåstanden omfattede arealer iøvrigt ialt væsentligt vil være stridende imod skovbygge- linien, og at arealerne hermed vil være tilstrækkeligt sikret imod en sådan bebyggelse, hvorved bemærkes, at nævnet ikke har fundet, at naturfredningsmæssige hensyn, herunder hensynet til udsigten fra de højere beliggende arealer, taler for forbud imod en beplantning af de lavere beliggende arealer, for hvilke fredningspåstanden ikke er taget til følge.

Fredningens omfang:

Således som fredningen herefter er begrænset, omfatter den følgende ejendomme og dele heraf, med de ud for hver enkelt ejendom anførte arealer:

5. Del af matr.nr. 3c Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende gård-ejer Chr. Rasmussen, ialt 81.500 m². Arealet er i sin helhed omfattet af skovbyggelinien og 44.600 m² tillige af højbyggelinien.

Det bemærkes herved, at nævnet har overvejet også at lade fredningen omfatte det i det sydøstlige hjørne af den fredede del af matr.nr. 3c på ridset viste areal P, men at der under fredningssagens behandling er indgået aftale mellem ejeren af matr.nr. 3c og Gjesing-Nørager kommune, om at kommunen under forudsætning af, at fredningen iøvrigt gennemføres som nedenfor bestemt, erhverver det med P betegnede areal, ialt 2.500 m², til brug som parkeringsplads.

8. Del af matr.nr. 2b Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende gård-ejer Karl Ejvind Krause Therkelsen, ialt 14.900 m². Af arealet er 14.200 m² omfattet af skovbyggelinien, heraf 1200 m² tillige af højbyggelinien, medens 700 m² er beliggende udenfor de nævnte bygge-linier.

11. Del af matr.nr. 3h Skovgårde by, Nørager sogn, tilhørende landsretssagfører Søren G. Nielsen, ialt ca. 1.000 m² (fægang) mellem matr.nr. 3f og matr.nr. 4c Skovgårde by, Nørager sogn. Arealet er i sin helhed omfattet af såvel skov- som højbyggelinien.

12. Matr.nr. 3f Skovgårde, Nørager sogn, og del af matr.nr. 4c smst. tilhørende gårdejer Erik Koustrup Sørensen.

Af det samlede areal for matr.nr. 3f 85.160 m², er efter de senste beregninger arealerne for de tilplantede lodder henholdsvis 9.360 m² og 2.075 m². Den ikke tilplantede del af ejendommen

73.725 m² er i sin helhed omfattet af skovbyggelinien, og 50.920 m² tillige af højbyggelinien, som endvidere omfatter den største af de tilplantede lodder, 9.360 m². Den fredede del af matr.nr. 4c udgør ialt 8.000 m². Arealet er i det hele tilplantet og danner skovbyggelinie. 4.200 m² er omfattet af højbyggelinien.

Det bemærkes med hensyn til fordelingen af arealer, som er bevokset og ubevokset, og arealer, som er omfattet af naturfredningslovens § 2 og § 25, stk. 2, dels, at der på grundlag af luftfoto er foretaget nye nøjagtigere arealberegninger, som har medført ændringer i de indenfor fredningsområdet beliggende skovarealer med deraf følgende ændringer af grænsen for skovbyggelinien, dels at der under nævnets besigtigelse er fundet en oldtidshøj, som var ukendt ved sagens rejsning, hvorved det af højbyggelinien omfattede areal er udvidet. Højen er beliggende på matr.nr. 3f og vist på ridset uden nummerbetegnelse.

Fredningens indhold:

De fornævnte arealer er herefter fredet i følgende omfang:

Almindelige bestemmelser:

Arealet skal tilstandsfredes og må ikke bebygges, og der må på arealet ikke opstilles beboelsesvogne, skure, kiosker, master, transformertårne eller andre efter fredningsnævnets skøn skæmmende indretninger. Tilplantning må ikke ske ud over de eksisterende beplantninger. Fremtidig selvsåede træer eller buske skal fjernes, idet ejeren selv kan foretage disse foranstaltninger, men såfremt han ikke selv ønsker at gøre det, skal det være fredningsmyndighederne tilladt at udføre disse foranstaltninger. Ændringer i terrænet eller i terrænformerne må ikke ske. Sten-, grus-, sand- og lertagning er ikke tilladt. Affald må ikke henkastes på arealet, der ej heller må

benyttes til oplagspladser, bilophugningspladser, teltslagning eller campingpladser. Parkering må heller ikke finde sted. Camping i det fredede område må i det hele ikke finde sted.

Særlige bestemmelser: (Vedr. ejendommene nr. 5, 11 og 12).

5. Areal af matr.nr. 3c Skovgårde:

Arealet skal henligge som hidtil i græs, lyng og gyvel, og må ikke opdyrkes. Der skal være adgang for offentligheden til færdsel til fods over arealet. Løsgående hunde må ikke medtages. Det fredede areal må hegnes med normal indhegning, dog på vilkår, at ejeren i så fald for egen regning skal sørge for, at der åbnes adgang for almenheden til arealet ved hjælp af to vinder, hvoraf den ene skal være placeret i skellet mod en markvej, der løber på ejendommen^s østskel mod matr.nr. 8a og 8c Skovgårde by og sogn, hvis der hegnes her, og det andet i nordvestskellet nærmest højen Mb. 1917.12, såfremt der hegnes her. Markvejen langs østskellet mod matr.nr. 8a og 8c må eventuelt udvides af ejeren, såfremt færdslen med markredskaber gør dette nødvendigt. Vejen skal iøvrigt henligge som adgangsvej til de fredede arealer af matr.nr. 3c samt 3f.

11. Matr.nr. 3h Skovgårde by, Nørager sogn. Der indrømmes offentligheden adgang til fods ad den fredede del af ejendommen. Arealet kan hegnes som hidtil, men der anbringes en vinde, der giver mulighed for færdsel fra det pågældende areal og videre over matr. nr. 4c til den sti, der er udlagt tilgængelig for offentligheden langs nordskellet af matr.nr. 4h. Løsgående hunde må ikke medtages.

12. Matr.nr. 3f Skovgårde by, Nørager sogn: Der indrømmes offentligheden adgang til færdsel til fods på de arealer af ejendommen, som på det til kendelsen vedhæftede rids er vist ved skråskravering. Løsgående hunde må ikke medbringes. Det areal, som offentlig-

heden herefter har adgang til, skal henligge i græs, men må af ejeren benyttes til kreaturgræsning. Ejeren er berettiget til at indhegne det areal, hvortil offentligheden skal have adgang, med normalt trådhegn, og til at bibeholde et tværgående hegn i nord-sydlig retning i forlængelse af den stiforbindelse, som er vist mellem gravhøjene Mb. 1917.13 og den nye gravhøj uden nummerbetegnelse. Der opsættes ved begge ender af stien vinder, der skal hindre, at kreaturer kommer ind på stien til hinder for den fri passage. Endvidere skal opsættes vinder i det tværgående hegn, og der skal, såfremt hegn etableres mod matr.nr. 3c, opsættes de fornævnte vinder, se nærmere fredningsbestemmelsen vedr. 3c. Der skal være fri passage mellem matr.nr. 3f og fægangen (den fredede del af matr.-nr. 3h). Ejeren skal drage omsorg for, at plantningen på gravhøjen Mb. 1917.6 ryddes. Rydningen skal ske ved afhugning, ikke opgravning.

Matr.nr. 4c Skovgårde by, Nørager sogn. Der indrømmes offentligheden adgang til færdsel til fods langs nordskellet af matr.nr. 4c mod matr.nr. 4a fra fægangen (matr.nr. 3h) til den sti, der er udlagt til færdsel for offentligheden langs nordskellet af matr. nr. 4h. Løsgående hunde må ikke medbringes.

De nævnte vinder opsættes efter aftale mellem fredningsnævnet og Gjesing-Nørager kommune ved kommunens foranstaltning for fredningsnævnets regning. Når vinderne er opsat, påhviler det ejeren at drage omsorg for den fremtidige vedligeholdelse af disse.

Erstatningen:

Med hensyn til erstatningskravene er der af de af fredningen berørte lodsejere nedlagt følgende påstande:

5. Chr. Rasmussen, som ejer af matr.nr. 3c: 37.540 kr. (erstatningen er beregnet som 0,40 kr. pr. m² for det af højbyggelinier omfattede areal og 0,50 kr. pr. m² for det alene af skovbyggeli-

linien omfattede areal). I påstanden er medregnet de 2.500 m², som kommunen nu vil erhverve, og som er udgået af fredningen.

8. Gårdejer Niels Krause Therkelsen, som ejer af matr.nr. 2b:

7.650 kr. Erstatningen er beregnet efter de forangivne retningslinier, idet der er forlangt 0,60 kr. pr. m² beliggende udenfor byggelinierne. Til grund for udregningen er lagt de oprindelige arealberegninger.

11. Landsretssagfører Søren G. Nielsen har som ejer af matr.nr.

3h Skovgårde by, Nørager sogn, frafaldet erstatningen for fredningen af den på denne ejendom liggende fægang, idet det er et udtrykkeligt forbehold fra hans side, at erstatningsfrafaldet kun skal være gældende, såfremt fredningen for matr.nr. 3h indskrænkes til at omfatte dette areal, og at fredningen iøvrigt gennemføres i det ovenfor angivne omfang.

12. Gårdejer Knud Erik Koustrup Sørensen, som ejer af matr.nr. 3f og matr.nr. 4c har oprindelig krævet en erstatning på 60.000 kr., idet det herved var forudsat, at offentlighedens færdselsret over hans ejendom skulle have betydeligt større omfang end efter nævnets endelige vedtagelse. Efter at færdselsretten er begrænset som foran anført, har han tilbudt forligsmæssigt at nedsætte erstatningskravet til 20.000 kr., på vilkår, at forbudet mod at medtage hunde på arealet også omfatter ikke-løsgående hunde, og at der yderligere tilkendes ham sagsomkostninger.

Endelig har landsretssagfører Søren G. Nielsen nedlagt påstand om, at der tillægges ham sagsomkostninger for møde under sagen, dels for de lodsejere, for hvis ejendom fredning er gennemført, dels for ialt 4 lodsejere, for hvis vedkommende fredning ikke er gennemført.

Nævnet har forgæves søgt forlig med lodsejerne 5 og 8. Nævnet har endvidere ikke ment, at kunne tiltræde det af 12 Knud Erik Kou-

strup Sørensen vedrørende matr.nr. 3f og 4c fremsatte forligsforslag, idet nævnet dels ikke har fundet at kunne forbyde publikum at medtage ikke-løsgående hunde på de for offentligheden åbne dele af ejendommen, dels ikke har fundet at kunne tillægge noget særskilt beløb til omkostninger, jfr. nedenfor.

Nævnet har herefter vedtaget at tilkende lodsejerne følgende erstatninger-

- 5. Gårdejer Chr. Rasmussen som ejer af matr.nr. 3c: 12.000 kr.
- 8. Gårdejer N. Krause Therkelsen som ejer af matr-nr. 2b: 3.000 kr.
- 12. Gårdejer Knud Erik Koustrup Sørensen, som ejer af matr.nr. 3f og 4c Skovgårde by, Nørager sogn: 20.000 kr.

Det bemærkes, for så vidt angår spørgsmålet om sagsomkostninger, at der ved fastsættelsen af erstatningerne er taget hensyn til, at de pågældende lodsejere har givet møde ved advokat.

For så vidt angår de lodsejere, for hvilke landsretssagfører Søren G. Nielsen iøvrigt har givet møde, tillægges der ham i sagsomkostninger et beløb på ialt 800 kr.

De tilkendte erstatninger, der vil være at forrente med 6 % årlig fra kendelsens dato, indtil udbetaling sker, udredes med $\frac{3}{4}$ af Statskassen og $\frac{1}{4}$ af Randers Amtsfond og de i Randers amt beliggende købstadskommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling. Idet ingen af pant haverne har rejst krav om udbetaling af andel i erstatningerne, vil erstatningerne kunne udbetales til de pågældende lodsejere til fri rådighed.

Thi bestemmes:--

De foran pag. 13 - 14 under 5, 8, 11 og 12 nævnte arealer af matr.nr.e 3c, 2b, 3h, 3f og 4c, alt af Skovgårde by, Nørager sogn, fredes som foran bestemt. I erstatning tilkendes der ejerne følgende beløb:

Gårdejer Chr. Rasmussen: 12.000 kr.

Gårdejer N. Krause Therkelsen: 3.000 kr

Landsretssagfører Søren G. Nielsen: 0 kr.

Gårdejer Knud Erik Koustrup Sørensen: 20.000 kr.

Erstatningerne, der vil være at forrente med 6 % årlig fra kendelsens dato, indtil udbetaling finder sted, udredes med $\frac{3}{4}$ af Statskassen og $\frac{1}{4}$ af Randers Amtsfond og de i Randers amtsråds-kreds beliggende købstads-kommuner i henhold til folketal ved den senest offentliggjorte folketælling.

Erstatningerne vil i det hele være at udbetale til ejerne.

Herudover udbetales til landsretssagfører Søren G.Nielsen, Allingaabro, et beløb på 800 kr. i sagsomkostninger, at fordele mellem Statskassen og de kommunale kasser som ovenfor nævnt.

Johs.Jørgensen.

Hallenberg.

C.Vindberg Jensen.

Sagen er indanket for Overfredningsnævnet af 2 af ejerne, gdr. Chr. Rasmussen og gdr. K.E. Koustrup Sørensen.

Overfredningsnævnet har den 6. juni 1969 foretaget besigtigelse og forhandlet med de ankende og sagens øvrige parter. Af gdr. Koustrup Sørensen blev det anført, at offentlig adgang til parcellen, matr. nr. 3 f, Skovgårde, ville være til alvorlig gene for kvægdriften.

Overfredningsnævnet har herefter besluttet at stadfæste fredningsnævnets kendelse med en vis indskrænkning i den offentlige adgang på forannævnte parcel.

I. Fredningens omfang er besluttet opretholdt som af fredningsnævnet fastsat.

II. Fredningens indhold

a) I spørgsmålet om den offentlige adgang til det fredede område har Overfredningsnævnet for så vidt angår parcellen, matr. nr. 3 f, Skovgårde, besluttet at begrænse denne adgang til kun at vedrøre den sydlige del af parcellen, jfr. det Overfredningsnævnets kendelse ledsagende kort. Som følge heraf sættes der hegn og etableres en vinde i det nye nord/sydgående hegn mod vest og i det eksisterende nord/sydgående hegn mod øst, alt som nærmere vist på kortet.

Opsætning og vedligeholdelse af hegnet og vinder sker ved fredningsplanudvalgets foranstaltning og for dettes regning.

b) Der vil af fredningsnævnet blive udfærdiget et reglement for det fredede område, hvorefter det blandt andet vil være forbudt at medtage hunde på området.

III. Erstatningerne.

Overfredningsnævnet har tilbudt hver af de ankende lodsejere en erstatning på 20.000 kr. Dette tilbud er blevet accepteret

af gdr. Koustrup Sørensen.

Med gdr. Chr. Rasmussen har mindelig overenskomst ikke kunnet opnås, hvorfor spørgsmålet om erstatningens størrelse er blevet forelagt taksationskommissionen, som ved kendelse af 29. april 1970 har fastsat den pågældende ejers erstatning til 20.000 kr.

Et kort nr. RA 138, visende det fredede areal på ca. 19 ha, er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Randers fredningskreds den 24. april 1969 afsagte kendelse om fredning af arealer i Skovgårde og Tustrup, Nørager sogn, stadfæstes med foranstående ændringer.

Erstatningen udgør følgende beløb:

Gdr. Chr. Rasmussen, Skovgårde pr. Vivild	20.000 kr.
" K.E. Krause Therkelsen, Skovgårde pr. Vivild	3.000 "
" K.E. Koustrup Sørensen, Skovgårde pr. Vivild	20.000 "

Endvidere tillægges der lrs. Søren G. Nielsen, Allingåbro, i sagsomkostninger 800 kr. . . .

De gårdejerne Krause Therkelsen og Koustrup Sørensen tillagte erstatninger forrentes med 6% p.a. fra den 24. april 1969 til den 30. september 1969 og med 8% p.a. fra den 1. oktober 1969 til datoen for udbetalingen, der har fundet sted.

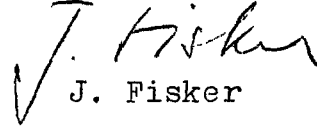
Det gdr. Chr. Rasmussen tilkommende erstatningsbeløb forrentes tilsvarende med 6% p.a. fra den 24. april 1969 til den 30. september 1969 og med 8% p.a. fra den 1. oktober 1969 indtil betaling sker.

Af erstatningerne afholdes 3/4 af statskassen. Den resterende 1/4 af de allerede udbetalte erstatninger er afholdt af Randers amtsfond og Købstæderne i amtet, medens den resterende 1/4 af det endnu

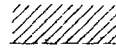
ikke udbetalte erstatningsbeløb til gdr. Chr. Rasmussen afholdes af Århus amtsfond.

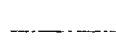
Udskriftens rigtighed

bekræftes

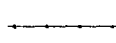

J. Fisker

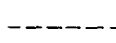
Signaturer.

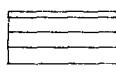
 fredningsgrænse

 høbyggegrænse

 skovbyggegrænse

 trådhegn

 sti

 areal med offentlig adgang

 skov

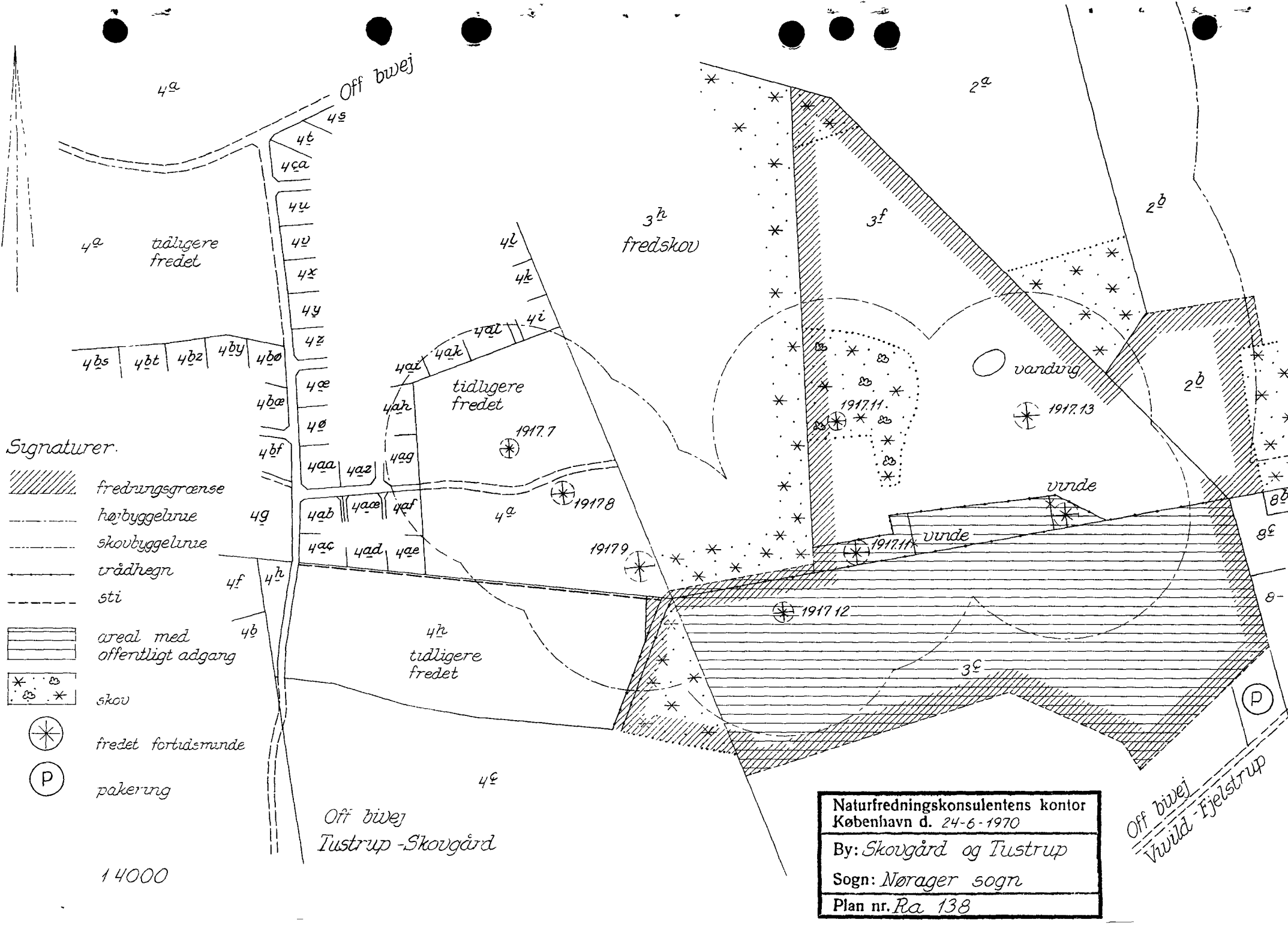
 fredet fortidsmunde

 pakering

14000

Off bivej
Tustrup-Skovgård

Naturfredningskonsulentens kontor
København d. 24-6-1970
By: Skovgård og Tustrup
Sogn: Nørager sogn
Plan nr. Ra 138

FREDNINGSNÆVNET >

REG. NR. 5043
M 25/13151 SV

Uly 240
24
4-69.

U D S K R I F T

af

FORHANDLINGS- og KENDELSESPROTOKOL

for

Fredningsnævnet for Randers Amtsrådsreds

År 1969, den 24. april afsagdes i

F.s. 278/66

Fredning af arealer i Skovgårde
og Tustrup, Nørager sogn

.....
sålydende

K E N D E L S E :

CITERET FULDT UD I OFN K AF 17/8 1970

SIGNATURER:

- GRÆNSE FOR FREDNINGSOMRÅDET
- - - - - HØJBYGGELINIE
- · - · - · SKOVBYGGELINIE
- +—+—+— TRÅDHEGN
- - - - - STI
- [Cross-hatched box] FREDT VED DEKLARATION
- [Diagonal hatched box] AREAL MED OFFENTLIGT ADGANG
- [Star pattern box] SKOV
- [Compass rose symbol] FREDT FORTIDSMINDE
- [Circle with P symbol] PARKERING

FREDNINGSPLANUDVALGET FOR RANDERS AMT.

